

DOI: 10.31866/2616-7948.1(15).2025.335358

УДК 001.811:004.65](477)

Індекси наукового цитування в Україні та перспективи їхнього розвитку

Головною метою статті є розгляд сучасного стану та перспектив розвитку наявних в Україні індексів цитування – Відкритого українського індексу наукових цитувань (OUCI) та Українського індексу наукового цитування (УІНЦ/UInCit) – з окресленням подальших можливих шляхів їхнього розвитку. Актуальність дослідження обумовлена розвитком цифрових трансформацій у сфері науки в Україні, викликами відкритої науки та потребами аналізу наукової продуктивності і плив, в т. ч. засобами наукометрії.

Під час проведення дослідження застосовано методи узагальнення та систематизації, порівняльного аналізу, а також метод аналогій.

У статті розглянуто результати низки наукових досліджень, які стосувалися створення й розвитку індексів наукового цитування, зокрема національних; можливості та перспективи їхнього розвитку, що пов'язані із застосуванням технологій штучного інтелекту та оброблення великих даних, які можуть значно покращити точність пошуку, класифікації та аналізу наукових публікацій. Окрему увагу зосереджено на розвитку Відкритого українського індексу наукових цитувань. Відповідно до мети в основному матеріалі дослідження розглянуто загальні риси цих двох індексів, недоліки чи прогрес їхнього розвитку та сучасний стан.

Вітчизняні проекти зі створення національного індексу цитування засвідчують актуальність потреби інструментарію аналізу публікацій та цитувань науковців України. Хоча проєкт УІНЦ призупинено вже майже 5 років тому, важливим для нашого дослідження був аналіз методики його створення. Очевидною перевагою Відкритого українського індексу наукових цитувань (OUCI) є його постійна безперерйна робота, яка не залежить від процесів модернізації системи чи інших чинників. Перспективи еволюції та покращення роботи OUCI лежать у площині розвитку й застосування державної політики відкритої науки та відкритих даних, а також інтеграції з національною електронною науково-інформаційною системою «Наука» (URIS). Подальші перспективи наукових розвідок щодо індексів цитування визначаються їхньою взаємодією із іншими цифровими інструментами наукового призначення задля покращення моніторингу наукової діяльності, підвищення прозорості та взаємодії наукових установ, а також забезпечення більш точного аналізу впливу

Алла ЖАРІНОВА

д-р екон. н., проф.,

Державна науково-технічна
бібліотека України

вул. Антоновича, 180, 03150,
Київ, Україна

zh.alla0812@gmail.com

ORCID 0000-0003-3959-1074

Тетяна ЯРОШЕНКО

канд. іст. н., доц.

Державна науково-технічна
бібліотека України

вул. Антоновича, 180, 03150,
Київ, Україна

t.yaroshenko@dnbt.gov.ua

ORCID 0000-0002-2985-2333

Сергій ГУМЕНЮК

зав. відділу

Державна науково-технічна
бібліотека України

вул. Антоновича, 180, 03150,
Київ, Україна

sergii.gumeniuk@gmail.com

ORCID 0000-0001-7483-0961

© Жарінова А., Ярошенко Т.,
Гуменюк С., 2025

наукових робіт у межах країни. Це дасть змогу не тільки підтримувати наукові ініціативи, а й сприяти розвитку національних наукових стратегій, підвищуючи конкурентоспроможність наукових досягнень на глобальному рівні.

Ключові слова: Відкритий український індекс наукових цитувань; Український індекс наукового цитування; OUCI; УІНЦ; відкрита наука; ідентифікатори наукових публікацій; наукове цитування; індекс наукового цитування.

SCIENTIFIC CITATION INDEXES IN UKRAINE AND PERSPECTIVES FOR THEIR DEVELOPMENT

Alla ZHARINOVA

Doctor of Economics, Professor
State Scientific and Technical Library of Ukraine
Antonovych Str., 180, 03150, Kyiv, Ukraine
zh.alla0812@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3959-1074

Tetiana YAROSHENKO

PhD in History, Associate Professor
State Scientific and Technical Library of Ukraine,
Antonovych Str., 180, 03150, Kyiv, Ukraine
t.yaroshenko@dntb.gov.ua
ORCID: 0000-0002-2985-2333

Serhii HUMENIUK

Head of the department
State Scientific and Technical Library of Ukraine,
Antonovych Str., 180, 03150, Kyiv, Ukraine
sergii.gumeniuk@gmail.com
ORCID: 0000-0001-7483-0961

The main aim of the article is to study the current state and perspectives of the development of citation indices available in Ukraine – the Open Ukrainian Citation Index (OUCI) and the Ukrainian Science Citation Index (UInCit) – with outlining possible further ways for their amplification. The relevance of this study is grounded by the development of digital transformations in the field of Ukrainian science, the challenges of open science and the needs in analysing scientific productivity and flow, including by means of scientometrics.

During the research conducting, methods of generalisation and systematisation, a comparative analysis, as well as a method of analogies are applied.

The article reviews the results of a number of scientific studies related to the creation and development of scientific citation indices, particularly, national ones; the possibilities and perspectives for their development, which are connected with the use of artificial intelligence and big data processing technologies, which can significantly improve the accuracy of searching, classifying and analysing scientific publications. Special attention is paid to the development of the Open Ukrainian Scientific Citation Index. In accordance with the

goal, the main material of the study considers the general peculiarities of these two indices, shortcomings or progress of their development and the current state.

National projects in creating a national citation index demonstrate the relevance of the necessity for a tool for analysing publications and citations of Ukrainian scientists. Although the UInCit project was suspended almost 5 years ago, an analysis of the methodology for its creation was important for our research. An obvious advantage of the OUCI is its constant uninterrupted operation, which does not depend on the processes of system modernisation or other factors. Prospects for the evolution and improvement of the OUCI activities ground on the development and application of the state policy of open science and open data, as well as integration with the national electronic scientific information system "Science" (URIS). Further perspectives for scientific research on citation indices are determined by their interaction with other digital tools for scientific purposes in order to improve the monitoring of scientific activity, increase transparency and interaction of scientific institutions, as well as ensure a more accurate analysis of the influence of scientific works within the country. This can allow not only to support scientific initiatives, but also to contribute to the development of national scientific strategies, increasing the competitiveness of scientific achievements at the global level.

Keywords: Open Ukrainian Science Citation Index; OUCI; Ukrainian Science Citation Index; UInCit; open science; identifiers of scientific publications; scientific citation; scientific citation index.

Актуальність проблеми

Цифрова трансформація наукової сфери є тривалим процесом, який супроводжується створенням нових цифрових сервісів наукового призначення, що створюються для забезпечення повноцінної реалізації різних завдань і пов'язаних із безпосереднім проведенням досліджень, і дотичних до них. Одним із таких завдань є відображення та забезпечення зацікавлених сторін комплексними аналітичними інструментами щодо публікаційної активності українських дослідників.

Індекси наукового цитування як один із різновидів таких систем і сервісів почали створюватися ще задовго до формування такого явища, як цифрова трансформація, проте інтенсифікація процесів їхнього створення пов'язана саме із переходом людства до цифрової ери. Автоматизоване індексування цитат (від створення Інститутом наукової інформації США Індексу наукового цитування до сучасних Web of Science, Scopus, Google Scholar, Semantic Scholar, Dimensions, OpenAlex, Lens, Scilit та ін., які оперують уже сотнями мільйонів записів), значно покращує вимірювання наукової продуктивності та впливу, виявляє неочевидні моделі інтелектуальної діяльності, зокрема через контекст-аналіз цитувань, проводить макроаналіз дослідницьких мереж, спільнот і галузей знань тощо.

Українські вчені беруть активну участь у цих процесах, а тому актуальність їхніх наукових досліджень та опрацювання результатів є очевидним. Зокрема, така актуальність обумовлена курсом України на залучення до Європейського дослідницького простору та виконанням Національного плану відкритої науки, іншими ініціативами України щодо вдосконалення оцінки науковців та інституцій (у межах конкурсів на фінансування, державної атестації тощо). Таке залучення неможливе без розвитку сучасних цифрових інструментів і платформ, у т. ч. індексів наукового цитування.

Стан вивчення проблеми та невирішені питання

Одним із прообразів сучасних індексів наукового цитування стало французьке видання *Bibliographie parisienne* (Париж, 1771–1772), в основу якого було покладено ідею про те, що бібліографічне посилання є важливим пошуковим засобом. Першим «індексом цитування» також називають покажчик посилань федерального законодавства США Франка Шепарда (Shepard's Index), перший том якого побачив світ у 1873 р. (видання в 60 томах пізніше мало три випуски і стало основним джерелом прецедентного права для юристів США на понад 100 років). Проте справжня революція в галузі наукового цитування пов'язана з американським дослідником Юджином Гарфілдом та створених заснованим ним Інститутом наукової інформації Індексів наукового цитування, спочатку лише для природничих наук, трохи згодом для соціальних та гуманітарних наук. Нині ці «флагманські індекси» складають основу Web of Science

Core Collection, найбільш відомого ресурсу для відстеження наукових публікацій та цитувань у світі. З 2004 року створена й розвивається база цитувань Scopus (від Elsevier), яка також стала важливою в царині індексування публікацій та аналізу цитувань (Ярошенко & Жарінова, 2023)

Із розвитком всесвітньої мережі Інтернет світова наука почала жити в нових реаліях. Поява таких цифрових платформ, як Google Scholar, Semantic Scholar, Dimensions, CrossRef, OpenAlex, Lens, Scilit та ін., а також ініціатив як-от Open Citation (I4OC), Initiative for Open Abstracts (I4OA), Cited by тощо, а в останні роки застосунків ШІ (особливо Perplexity, Research Rabbit, Connected Papers, Litmaps та ін.) зробила дані про цитування більш доступними та уможливила значно глибшу аналітику (ко-цитування, контекстне цитування, аналіз мереж цитувань тощо) та картографування ландшафту наукових дисциплін, спостереження за передаванням знань через межі дисциплін та оцінювання різних аспектів впливу публікацій, у т. ч. альтметрику. Нам видається важливим звернути особливу увагу на відкриту й прозору платформу OpenAlex, створену 2021 р., яка індексує вже понад 250 млн наукових публікацій з 250 тис різних джерел та надає інформацію щодо цитувань (Culbert et al., 2025).

Із розвитком ІКТ розпочались і спроби створення національних індексів цитувань, які презентують публікаційні здобутки окремих країн. Одні з перших спроб створення цифрових національних індексів цитування були зафіксовані в Китаї, де Центр документації та інформації Китайської академії наук наприкінці 1980-х починає розробляти базу даних Chinese Science Citation Database, приблизно в той же час Китайський інститут наукової та технічної інформації – базу China Scientific and Technical Papers and Citations (Jin & Wang, 1999; Jin et al., 2002; Wu et al., 2004). Принципова різниця між цими базами полягала в їхній тематичній спрямованості. Бази даних слугували, зокрема, для збору статистичної інформації та проведення її аналітики.

Сучасні дослідження, як-от робота колективу авторів з Копенгагенського університету, подають не лише національні індекси цитування, але й міжнародні в цілому, наприклад, такі як Web of Science, Scopus, Google Scholar, Microsoft Academic, Crossref, Dimensions і деякі спеціальні індекси цитування. У роботі представлено порівняльний аналіз основних з них і розглянуто теоретичні проблеми, пов'язані з роллю індексів цитування як точок доступу, визнаючи наслідки для організації та систематизації знань і пошуку інформації. Також в роботі розглянуто вплив індексів цитування на екосистему наукової інформації як таку (De Araújo et al., 2021).

Окрім наведених індексів, варто відзначити створення інших національних індексів, наприклад, Taiwan Humanities Citation Index (Chen, 2004), який орієнтувався переважно на публікації у сфері гуманітарних наук. Корисним є дослідження про Національний індекс цитування Сербії (SCIndeks), який підтримує протоколи OAI PMH і Dublin Core, що за-

безпечує інтероперабельність із репозитаріями (Šipka & Kosanović, 2008). У статті дослідників з Болгарії окреслено перспективи створення інтегрованої національної бази даних для всіх наукових дисциплін та результати наукового проєкту «Дизайн і розробка прототипу інформаційної системи “Індекс цитування публікацій болгарських авторів (соціальні науки)”», наголошено, що необхідність створення національної бази даних цитування пов’язана не тільки із процесом оцінки досліджень на національному рівні, але й відіграє важливу роль для формування профілю країни в глобальному науковому середовищі (Milanova et al., 2020).

Значна кількість досліджень у царині цитувань спричинена розвитком технологій штучного інтелекту та машинного навчання (Mansour et al., 2021; На, 2022; Dwivedi et al., 2023; Costa & Frigory, 2024). Доволі цікавою є робота П. Сен-Грегар (Saint-Gregoire, 2023), який провів дослідження оцінки штучним інтелектом індексів наукового цитування як таких. За допомогою низки запитань, адресованих ChatGPT стосовно індексу цитування та інших показників, пов’язаних із науковою публікацією, штучний інтелект був поставлений перед завданням пояснити основні терміни та показники (індекс цитування, імпаکت-фактор журналів, h-індекс тощо), а також запропонувати відповіді щодо різних важливих питань, переважно пов’язаних з індексами цитування. Як свідчать результати, штучний інтелект чітко вказує, що лише індекс цитування не повинен використовуватися для оцінки вченого, і передбачає, що в певних ситуаціях високоякісна наукова стаття матиме низький індекс цитування. Також штучний інтелект дійшов висновку, що індекс цитування в комплексний спосіб залежить від кількох факторів і, ймовірно, не визначається однозначно з математичної «точки зору». У статті робиться висновок про те, що індекс цитування є нерелевантним, оскільки він ненормований і суттєво залежить від видавничого журналу та баз даних, а також про те, що він є взагалі потенційно небезпечним для науки.

Українськими вченими також проводилися відповідні дослідження. Зокрема, у статті Л. Костенка та ін. (2014) наголошується на потребі реформування системи оцінювання вчених та наукових установ, з урахуванням переваги експертної оцінки над кількісною.

У дослідженні Л. Дубровіної та К. Лобузіної (2019) аналізується процес формування української системи наукометричної інформації та наголошується на потребі створення національного індексу цитування. У роботі І. Регейло та Н. Базелюк (2019) розглянуто проєкт Державної науково-технічної бібліотеки України Відкритого українського індексу наукових цитувань (Open Ukrainian Citation Index, далі – OUCI) і відзначено, що, оскільки багато українських дослідників, видань та установ залишаються поза межами таких баз, як Scopus та Web of Science Core Collection, проєкт дасть змогу відстежувати публікаційну активність і цитованість наукових праць насамперед за соціо-гуманітарним на-

прямом. Підвідомчим установам Національної академії педагогічних наук України було наголошено на необхідності підтримати Ініціативу відкритих цитувань. У статті Т. Ярошенко та А. Жарінової (2023) розглянуто значення наукового цитування як одного із ключових елементів наукової комунікації, проаналізованого в історичній ретроспективі та в контексті сучасної парадигми відкритої науки. Узагальнено типологічні підходи та класифікацію форм цитування. Окреслено основні проблеми, зокрема пов'язані з використанням кількісних метрик для оцінювання науковців та їхніх праць. Проведено теоретичне осмислення феномена наукового цитування з урахуванням новітніх напрямів, таких як контекстуальний аналіз, сучасні цифрові інструменти та сервіси відкритої науки, які суттєво трансформують підходи до аналізу та використання цитувань на системному рівні.

Наведені приклади та результати досліджень демонструють певний рівень вивченості питання індексів наукового цитування в Україні та світі. І все ж проблема аналізу сучасного стану та перспектив розвитку наявних в Україні індексів цитування наразі не є завершеною.

Завдання статті

Основною метою цієї статті є виявлення сучасного стану та перспектив розвитку вітчизняних проєктів створення індексів цитування, а саме УІНЦ та OUCI з окресленням подальших можливих шляхів їхнього розвитку.

Методологія дослідження полягає в аналізові міжнародної практики формування індексів цитування та прикладних аспектів їхнього створення й використання для України.

Виклад основного матеріалу

Український індекс наукового цитування (УІНЦ) – технологічний комплекс для забезпечення моніторингу суб'єктів наукової діяльності України було започатковано в 2014 році за підтримки Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України, виконавець проєкту – Асоціація користувачів Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «УРАН». Проєктний опис свідчить, що його головна мета полягала в організації процесу збору, оброблення й надання відкритого доступу до інформації про наукову активність і окремих дослідників, і наукових колективів в Україні, на основі показників із різних наукометричних баз даних (Лабжинський, 2017). Хоча проєкт (при) зупинено ще в 2020 р., нам видається корисним проаналізувати його основні функції і технології. УІНЦ запозичував та обробляв інформацію із таких зовнішніх джерел, як Web of Science, Scopus, реєстру ORCID, та із джерел, які були представлені на порталі «Наукова періодика України». Система дозволяла, зокрема, перегляд аналітичної інформації про індивідуаль-

ні показники публікаційної активності вчених, показники цитованості їхніх робіт та ключові наукометричні показники; перегляд відповідної аналітичної інформації та звітів. Із 2020 р. проєкт знаходиться на реконструкції, дані не оновлюються, про що свідчить головна сторінка сайту.

Open Ukrainian Citation Index (OUCI)* – це пошукова система і база даних наукових цитувань, які надходять з усіх видань, що використовують сервіс Cited-by від компанії Crossref. Проєкт розробляється фахівцями Державної науково-технічної бібліотеки України з 2019 р. за дорученням Колегії Міністерства освіти і науки України. За оцінками колег, «на сьогодні це найбільш перспективний проєкт зі створення національного індексу цитування, адже він ґрунтується на найширшій документній базі..системи CrossRef яка підтримує DOI. Крім того, система не потребує відкритого доступу до даних, вона може аналізувати метадані “закритих” публікацій» (Дубровіна & Лобузін, 2019).

Мета OUCI – спростити пошук наукових публікацій, привернути увагу редколегій журналів до проблеми якості метаданих, покращити представлення українських наукових видань у спеціалізованих пошукових системах. Наразі функціонує вже версія 2.0 OUCI, яка містить значні оновлення та додаткові функції, яких ще не було на першому етапі. Із 2025 р. сайт проєкту має також мобільну версію. Оновлення даних відбувається щотижня. Станом на 01 березня 2025 р. база містить дані щодо 168 млн публікацій з усього світу, у т. ч. 1 923 видань з України від 368 видавців та 665 420 публікацій дослідників з України. Кількість звернень до бази лише за останній рік – понад 6 млн, до того ж користувачів не лише з України, а й із Північної Америки, країн ЄС та ін. Для порівняння, станом на 2023 р. база містила дані щодо 145 млн публікацій з усього світу, 1721 українських видань із різних наукових дисциплін від 366 видавців, 482 088 публікацій у вітчизняних виданнях. Різниця відповідних показників демонструє прогрес, що відбувся за майже два останні роки, тобто зростання всіх базових показників і світового, і українського рівня належності.

Такий прогрес обумовлено двома обставинами: постійним удосконаленням та модернізацією OUCI, яка здійснюється фахівцями Державної науково-технічної бібліотеки України, а також активною просвітницькою роботою, яка ведеться серед видавців наукових видань, що сприяє зростанню рівня надходжень українських наукових публікацій до Crossref – найбільшої бази постійних цифрових ідентифікаторів DOI, що присвоюються не тільки журналам, а й іншим виданням: книгам, збірникам тез конференцій, грантам, масивам дослідницьких даних, стандартам, препринтам та іншим типам наукових публікацій. Комбінація таких обставин та активності сприяє тому, що до бази даних OUCI

* Open Ukrainian Citation Index (OUCI) – <https://ouci.dntb.gov.ua/>

з Crossref потрапляють не лише наукові статті, а й інші наукові роботи, зокрема, й ті україномовні публікації, які не індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Web of Science або Scopus. Це істотно покращує присутність та видимість наукових результатів українських дослідників у глобальному науковому просторі.

Сайт OUCI забезпечує можливість пошуку наукових робіт за широким спектром пошукових реквізитів: назва публікації і текст її анотації, видавець, видання, категорія видання, галузь знань тощо. При цьому в користувача сайту є можливість здійснювати і повнотекстовий пошук, і вказувати такі ідентифікатори: DOI, ISSN, ISBN, ORCID. Результати пошуку відображаються у вигляді переліку назв наукових статей з додатковими метаданими, такими як перелік авторів, рік публікації, журнал, у якому було опубліковано статтю, кількість посилань на публікацію тощо. Для кожної публікації зазначається її ідентифікатор DOI у вигляді гіперпосилання, що дозволяє перейти безпосередньо до публікації.

Інтерфейс представлення результатів пошуку містить фільтри, що дають змогу сегментувати результати пошуку за типом наукової публікації, роком публікації, категорією журналу, галуззю знань, спеціальністю та іншими критеріями (Шаповалов & Шаповалова, 2023).

OUCI є не лише пошуковою системою, але й дозволяє здійснювати наукометричний аналіз публікацій, українських видань та видавців.

На сторінці наукової публікації наводяться відомості про саме видання та його видавця, перелік авторів публікації, анотація, список використаної літератури. Зазначається чи індексується видання в Scopus та Web of Science, а для публікацій українських видань – галузі знань та спеціальності, наводяться дані про кількість цитувань за даними Cross-Ref (планується також Web of Science та Scopus) та можливість переглянути публікації, які цитують цю роботу.

На сторінці українського видання доступна така загальна інформація: ISSN видання, адреса веб-сайту, опис видання. Наводяться графіки кількості публікацій та цитувань публікацій видання за роками, перелік найцитованиших публікацій, відомості про категорію видання (А чи Б переліку фахових видань України), галузі знань і спеціальності. Розраховуються та наводяться дані про загальну кількість публікацій видання, кількість цитувань публікацій видання, індекс Гірша (h-індекс та i10-індекс) видання, відомості про автора з найбільшою кількістю публікацій та автора з найбільшою кількістю цитувань.

Також сайт OUCI має сторінку із загальною аналітикою стосовно продукції українських видавців. Сторінка містить дані про журнали з найбільшою кількістю цитувань та журнали з найбільшим індексом Гірша. На сторінці наводяться графіки кількості публікацій та цитувань публікацій за роками, з можливістю відображення даних для різних галузей знань одночасно.

Індекси відкритого цитування загалом і OUCI як окремий приклад є важливим складником утілення в життя парадигми відкритої науки, що дає змогу вважати їх передовими інструментами систематизації та забезпечення відкритості доступу до наукових здобутків вчених країн. Проте для того, щоб такі інструменти були передовими не лише за статусом, а й за реальною спроможністю реалізації свого цільового призначення, необхідно осучаснювати підходи до їхньої роботи, запроваджувати інтеграцію з іншими цифровими платформами та сервісами, забезпечувати мультиджерельність та інтегрований інтероперабельність. Це непросте завдання для діючої платформи, збереження доступу користувачів до існуючих функцій з одночасною модернізацією. У подальшому запланований розвиток OUCI, зокрема в напрямку завдань щодо пов'язаних сутностей (Linked Entities) – структурування даних у вигляді взаємопов'язаних об'єктів (публікації, автори, інституції, журнали тощо), що сприяє створенню мережі наукових зв'язків та її аналізу; сумісності з іншими джерелами – дані не тільки з Crossref, WoS та Scopus, але в подальшому й із DataCite, Unpaywall, ORCID, ROR (Research Organization Registry), DOAJ тощо. Важливим завданням є подальша інтеграція OUCI з національною електронною науково-інформаційною системою NAUKA (URIS). Проект розвивається відкрито, з документацією та активною спільнотою користувачів; планується оперативне оновлення сайту про нові функції, плани, помилки та оновлення. Таке завдання є непростим, проте реальним у плані виконання.

Висновки

Індекси наукового цитування – системи, які фіксують зв'язки між науковими публікаціями на основі того, які джерела цитуються в інших працях, виконують низку важливих функцій, зокрема, дають змогу кількісно оцінити продуктивність окремих науковців, установ чи країн, визначають авторів і публікації з найвищим науковим впливом, допомагають знаходити важливі публікації через мережу цитувань, виявляють нові тренди в науці та міждисциплінарні зв'язки, служать інструментом для формування наукової політики та розподілу фінансування, використовуються як додаткові інструменти в акредитації, атестації, грантових конкурсах тощо, покращують верифікацію наукових даних. Зрештою, вони сприяють поширенню відкритого доступу та відкритої науки. Наприкінці XX ст. роботи зі створення індексів цитування в окремих країнах світу активізувалися. Україна розпочала фактично реалізовувати свої розробки в цій царині лише в другій декаді XXI ст. Серед створених продуктів проаналізовано Український індекс наукового цитування (УІНЦ) та Відкритий український індекс наукового цитування (OUCI). Проект УІНЦ призупинений вже майже 5 років, OUCI натомість продовжує розвиватися. Разом з тим, перспективи еволюції та покращення ро-

боти як OUCI, так і подібних індексів лежать у площині розвитку та застосування принципів відкритого доступу та відкритої науки, забезпечення їхньої інтероперабельності та впровадженні новітніх технологій, а також у проведенні активної комунікативної кампанії з представниками установ, які займаються публікаціями наукових робіт. Зокрема, акценти мають бути розставлені на важливості оформлення метаданих, присвоєння публікаціям та даним постійних ідентифікаторів, які дали б змогу індексувати відповідні роботи, що дозволило б відображати їх у відповідних цифрових сервісах. Подальші перспективи наукових розвідок щодо індексів цитування лежать у площині їхньої взаємодії із іншими цифровими інструментами наукового призначення, забезпечення моніторингу наукової діяльності, підвищенні прозорості та взаємодії наукових установ, а також у забезпеченні точнішого аналізу впливу наукових робіт у межах конкретної країни. Це дозволить не тільки підтримувати наукові ініціативи, а й сприяти розвитку національних наукових стратегій, підвищуючи конкурентоспроможність наукових досягнень на глобальному рівні. Збільшення доступу до інструментів для аналізу своїх публікацій та їх цитувань може допомогти дослідникам України краще розуміти свої досягнення і співвідносити їх із науковими тенденціями в межах країни та поза ними. Національний індекс цитування може бути частиною національних стратегій розвитку науки і технологій, що дасть змогу краще координувати інвестиції в наукові дослідження та їхні пріоритети, покращити видимість та вплив вітчизняних наукових публікацій на міжнародному рівні.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Дубровіна, Л., & Лобузін, К. (2019). Створення національної системи наукометричної інформації та Українського національного індексу цитування: перспективи консолідації ресурсів. *Бібліотечний вісник*, 6, 3–9.
- Костенко, Л., Жабін, О., Кузнецов, О., Кухарчук, Є., & Симоненко, Т. (2014). Бібліометрика української науки: інформаційно-аналітична система. *Бібліотечний вісник*, 4, 8–12.
- Лабжинський, Ю. А. (2017, 28 березня). Український індекс наукового цитування оцінювання результатів наукової діяльності. В *Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання* [Матеріали конференції] (с. 68–72). Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/708157/1/Labjinsky%20Yu.A.20117.pdf>
- Регейло, І. Ю., & Базелюк, Н. В. (2019). Відкритий український індекс наукових цитувань: можливості для Національної академії педагогічних наук України: доповідь на засіданні Президії НАПН України 14 листопада 2019 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 1(1), 1–3. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-6-1>
- Шаповалов, В. Б., & Шаповалова, М. В. (2023). Важливість науково-метричної системи «Open Ukrainian Citation Index» (OUCI) та потенціал засновування онтологій для розвитку української науки. *Наукові записки Малої академії наук України*, 3(28), 102–113. <https://doi.org/10.51707/2618-0529-2023-28-11>

- Ярошенко, Т. О., & Жарінова, А. Г. (2023). Наукове цитування: історичний і теоретичний ландшафт. *Наука та наукознавство*, 3(121), 41–67. <https://doi.org/10.15407/sofs2023.03.041>
- Chen, K. (2004). The construction of the Taiwan Humanities Citation Index. *Online Information Review*, 28(6), 410–419. <https://doi.org/10.1108/14684520410570535>
- Costa, A. A., & Frigori, R. B. (2024). Complexity and phase transitions in citation networks: Insights from artificial intelligence research. *Frontiers in Research Metrics and Analytics*, 9, Article 1456978, 1–9. <https://doi.org/10.3389/frma.2024.1456978>
- Culbert, J. H., Hobert, A., Jahn, N., Haupka, N., Schmidt, M., Donner, P., & Mayr, P. (2025). Reference coverage analysis of OpenAlex compared to Web of Science and Scopus. *Scientometrics*, 130, 2475–2492. <https://doi.org/10.1007/s11192-025-05293-3>
- De Araújo, P. C., Gutierrez, R. C. G., & Hjørland, B. (2021). Citation Indexing and Indexes. *Knowledge Organization*, 48(1), 72–101. <https://doi.org/10.5771/0943-7444-2021-1-72>
- Dwivedi, R., Nerur, S., & Balijepally, V. (2023). Exploring artificial intelligence and big data scholarship in information systems: A citation, bibliographic coupling, and co-word analysis. *International Journal of Information Management Data Insights*, 3(2), Article 100185. <https://doi.org/10.1016/j.ijime.2023.100185>
- Ha, T. (2022). An explainable artificial-intelligence-based approach to investigating factors that influence the citation of papers. *Technological Forecasting and Social Change*, 184, Article 121974. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2022.121974>
- Jin, B., & Wang, B. (1999). Chinese Science Citation Database: Its construction and application. *Scientometrics*, 45, 325–332. <https://doi.org/10.1007/BF02458440>
- Jin, B., Zhang, J., Chen, D., & Zhu, X. (2002). Development of the Chinese Scientometric Indicators(CSI). *Scientometrics*, 54, 145–154. <https://doi.org/10.1023/A:1015644823690>
- Mansour, K., Al-Daoud, E., & Al-Karaky, B. (2021, December 21–23). I. Predicting Future Citation Counts Using Machine Learning. In *22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT)* [Conference proceedings] (pp. 1–6). IEEE. <https://doi.org/10.1109/ACIT53391.2021.9677228>
- Milanova, M., Yavrukova, B., & Lozanova-Belcheva, E. (2020). The Impact of National Citation Indexes in the Research Evaluation Process: Development of Bulgarian Citation Index (Social Sciences). *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 9(3), 425–440. <https://www.researchgate.net/publication/344489171>
- Saint-Gregoire, P. (2023). A critical view on citation index: A discussion with ChatGPT. *OAJ Materials and Devices*, 7. <https://caip.co-ac.com/index.php/materialsanddevices/article/view/151>
- Šipka, P., & Kosanović, B. (2008, April 1–4). The National Citation Index as a Platform to achieve interoperability of a National journals repository. In *Third International Conference on Open Repositories 2008* [Conference proceedings] (pp. 1–2). United Kingdom. <https://www.researchgate.net/publication/216730029>
- Wu, Y., Pan, Y., Zhang, Y., Ma, Z., Pang, J., Guo, H., Xu, B., & Yang, Z. (2004). China Scientific and Technical Papers and Citations (CSTPC): History, impact and outlook. *Scientometrics*, 60, 385–397. <https://doi.org/10.1023/B:SCIE.0000034381.64865.2b>

REFERENCES

- Chen, K. (2004). The construction of the Taiwan Humanities Citation Index. *Online Information Review*, 28(6), 410–419. <https://doi.org/10.1108/14684520410570535> [in English].
- Costa, A. A., & Frigori, R. B. (2024). Complexity and phase transitions in citation networks: Insights from artificial intelligence research. *Frontiers in Research Metrics and Analytics*, 9, Article 1456978, 1–9. <https://doi.org/10.3389/frma.2024.1456978> [in English].

- Culbert, J. H., Hobert, A., Jahn, N., Haupka, N., Schmidt, M., Donner, P., & Mayr, P. (2025). Reference coverage analysis of OpenAlex compared to Web of Science and Scopus. *Scientometrics*, 130, 2475–2492. <https://doi.org/10.1007/s11192-025-05293-3> [in English].
- De Araújo, P. C., Gutierrez, R. C. G., & Hjørland, B. (2021). Citation Indexing and Indexes. *Knowledge Organization*, 48(1), 72–101. <https://doi.org/10.5771/0943-7444-2021-1-72> [in English].
- Dubrovina, L., & Lobuzina, K. (2019). Stvorennia natsionalnoi systemy naukometrychnoi informatsii ta Ukrainskoho natsionalnoho indeksu tsytuvannia: Perspektyvy konsolidatsii resursiv [On the way to create a national system of scientific information and the Ukrainian National Citation Index: Prospects for consolidation of resources]. *Bibliotechnyi visnyk*, 6, 3–9 [in Ukrainian].
- Dwivedi, R., Nerur, S., & Balijepally, V. (2023). Exploring artificial intelligence and big data scholarship in information systems: A citation, bibliographic coupling, and co-word analysis. *International Journal of Information Management Data Insights*, 3(2), Article 100185. <https://doi.org/10.1016/j.jjime.2023.100185> [in English].
- Ha, T. (2022). An explainable artificial-intelligence-based approach to investigating factors that influence the citation of papers. *Technological Forecasting and Social Change*, 184, Article 121974. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2022.121974> [in English].
- Jin, B., & Wang, B. (1999). Chinese Science Citation Database: Its construction and application. *Scientometrics*, 45, 325–332. <https://doi.org/10.1007/BF02458440> [in English].
- Jin, B., Zhang, J., Chen, D., & Zhu, X. (2002). Development of the Chinese Scientometric Indicators(CSI). *Scientometrics*, 54, 145–154. <https://doi.org/10.1023/A:1015644823690> [in English].
- Kostenko, L., Zhabin, O., Kuznetsov, O., Kukharchuk, Ye., & Symonenko, T. (2014). Bibliometriyka ukrainskoi nauky: Informatsiino-analitychna systema [Bibliometrics of Ukrainian science: Informational and analytical system]. *Bibliotechnyi visnyk*, 4, 8–12 [in Ukrainian].
- Labzhynskyi, Yu. A. (2017, March 28). Ukrainyskyi indeks naukovooho tsytuvannia otsiniuvannia rezultativ naukovoï diialnosti [Ukrainian scientific citation index for assessing the results of scientific activity]. In *Zvitna naukova konferentsiia Instytutu informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia* [Report scientific conference of the Institute of Information Technologies and Learning Tools] [Conference proceedings] (pp. 68–72). Institute for Digitalisation of Education of the NAES of Ukraine. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/708157/1/Labjinsky%20Yu.A.20117.pdf> [in Ukrainian].
- Mansour, K., Al-Daoud, E., & Al-Karak, B. (2021, December 21–23). I. Predicting Future Citation Counts Using Machine Learning. In *22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT)* [Conference proceedings] (pp. 1–6). IEEE. <https://doi.org/10.1109/ACIT53391.2021.9677228> [in English].
- Milanova, M., Yavrukova, B., & Lozanova-Belcheva, E. (2020). The Impact of National Citation Indexes in the Research Evaluation Process: Development of Bulgarian Citation Index (Social Sciences). *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 9(3), 425–440. <https://www.researchgate.net/publication/344489171> [in English].
- Reheilo, I. Yu., & Bazeliuk, N. V. (2019). Vidkrytyi ukrainskyi indeks naukovykh tsytuvan: Mozhlyvosti dlia Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy: Dopovid na zasidanni Prezydii NAPN Ukrainy 14 lystopada 2019 r. [Open Ukrainian Citation Index: Opportunities for the National Academy of Educational Sciences of Ukraine: Report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, November 14, 2019]. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 1(1), 1–3. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-6-1> [in Ukrainian].
- Saint-Gregoire, P. (2023). A critical view on citation index: A discussion with ChatGPT. *OAJ Materials and Devices*, 7. <https://caip.co-ac.com/index.php/materialsanddevices/article/view/151> [in English].

- Shapovalov, V. B., & Shapovalova, M. V. (2023). Vazhlyvist naukovo-metrychnoi systemy "Open Ukrainian Citation Index" (OUCI) ta potentsial zasnovuvannia ontolohii dlia rozvytku ukrainskoi nauky [The importance of the scientometric system "Open Ukrainian Citation Index" (OUCI) for the development of Ukrainian science]. *Scientific Notes of Junior Academy of Sciences of Ukraine*, 3(28), 102–113. <https://doi.org/10.51707/2618-0529-2023-28-11> [in Ukrainian].
- Šipka, P., & Kosanović, B. (2008, April 1–4). The National Citation Index as a Platform to achieve interoperability of a National journals repository. In *Third International Conference on Open Repositories 2008* [Conference proceedings] (pp. 1–2). United Kingdom. <https://www.researchgate.net/publication/216730029> [in English].
- Wu, Y., Pan, Y., Zhang, Y., Ma, Z., Pang, J., Guo, H., Xu, B., & Yang, Z. (2004). China Scientific and Technical Papers and Citations (CSTPC): History, impact and outlook. *Scientometrics*, 60, 385–397. <https://doi.org/10.1023/B:SCIE.0000034381.64865.2b> [in English].
- Yaroshenko, T. O., & Zharinova, A. H. (2023). Naukove tsytuvannia: Istorychnyi i teoretychnyi landshaft [Scientific citation: Historical and theoretical landscape]. *Science and Science of Science*, 3(121), 41–67. <https://doi.org/10.15407/sofs2023.03.041> [in Ukrainian].

Надійшла: 15.04.2025; Прийнято: 30.05.2025;
Статтю вперше опубліковано онлайн: 18.07.2025

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.